

Yleistä japanin kielestä ja kohteliaisuudesta

Hanako – verkosto 2025

Uteliaana Japaniin

- Japanilaisessa kulttuurissa ei korosteta yksilöllistä, yksilöllisyyttä ja persoonaa.
- Hierarkkinen yhteiskunta
- Iäkkäitä arvostetaan
- Järjestys, johdonmukaisuus
- Täsmällisyys
- Ei hätiköidä: kaikki vie aikaansa
- Suunnitellaan hyvin yksityiskohtaisesti
- Hyväntekeväisyys
- Paljon sääntöjä

Estetiikka

Kirsikkapuu, kirsikankukat - elämänkierto ja vuodenkierto, uudistuminen, väliaikaisuus

Mänty ja kurki – ilon ja ikuisen elämän symboleita

Mänty (matsu) on rohkeuden, kestävyiden ja pitkäikäisyyden symboli.

Kurki symboloi pitkäikäisyyttä, uskollisuutta ja rauhaa, ja sillä uskotaan olevan myös parantavia voimia.

Vesi kuvaa puhtautta

Kivillä on tietoisuus, joka ilmenee syvänä hiljaisuutena.

Seuraa ja pahoittele

Seuraa tilanteen kehittymistä taka-alalla,
toimi paikallisten esimerkin mukaan

Aina kannattaa pyytää anteeksi (*sumimasen*)

'Pitkään ikään mahtuu monta häpeää'

Hymyile: todellisia tunteita ei näytetä, hillitse
itsesi.

Pidättyväisyys. Kärsivällisyys

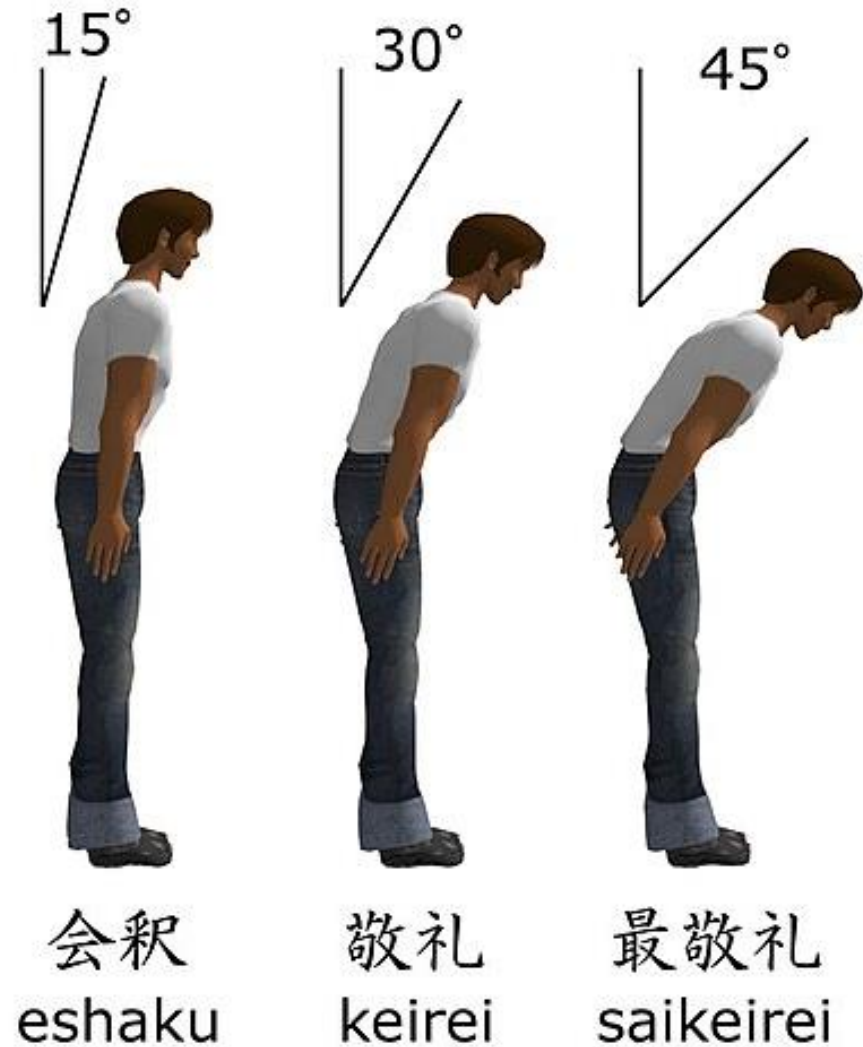
Mielen lujuus ja asenne

Älä ajattele ääneen!

Älä ilmaise mielipidettäsi suoraan

Asema ja asenne

- Japanilainen etiketti on selvääntöinen.
- Voimakas hierarkisuus: kunnioita toisen asemaa.
- Arvojärjestys ja vanhemmuus ovat tärkeitä seikkoja, joista myös pidetään kiinni jokapäiväisessä elämässä.
- Japanilaisten kesken tervehditään ja hyvästellään kumartaen. Tämä koskee sekä miehiä että naisia.
- Kumarruksen syvyys ja kestoaika määräytyy osapuolten yhteiskunnallisen aseman ja vanhemmuussuhteen perusteella. Kauempaa tervehdittäessä kevyt nyökkäys riittää.

Tämä kuva, tekijä Tuntematon tekijä, käyttöoikeus: CC BY-ND

Tämä kuva, tekijä Tuntematon tekijä, käyttöoikeus: CC BY-NC-ND

Tämä kuva, tekijä Tuntematon tekijä, käyttöoikeus: CC BY-SA

Kuva: <https://www.japanvault.com/why-do-japanese-people-bow-to-each-other/>

Kuva: <https://www.japanvault.com/why-do-japanese-people-bow-to-each-other/>

Kuva: <https://monocle.com/film/culture/tokyo-limousine-bus-lady/>

Kumarrukset arjessa

Tärkeät kohteliaisuudet

Hajimemashite 'Nice to meet you'

• こんにちは。	Konnichiwa	Hyvää päivää.
• おはようございます。	Ohayō gozaimasu	Hyvää huomenta
• こんにちは。	Konbanwa.	Hyvää iltaa.
• さようなら。	Sayōnara.	Näkemiin.
• ありがとう。	Arigatō.	Kiitos.
• どうぞ。	Dōzo.	Olkaa hyvää.
• すみません...	Sumimasen...	Anteeksi...
• (ごめんなさい。	Gomennasai.	Anteeksi/sorry)
• おげんきですか。	O-genki desu ka.	Mitä kuuluu?
• はい、げんきです。	Hai, genki desu.	Kuuluu hyvää.
• いただきます。	Itadakimasu	Hyvää ruokahalua!
• ごちそうさまでした。	Gochisōsama deshita.	Oli herkullista.

Missä japania puhutaan

- Japanin kieltä puhuu Japanissa noin 128-miljoonainen kansa.
- Ulkojapanilaisia emigranttiyhteisöjä löytyy muun muassa Havaijilta ja Etelä-Ameriikasta.
- Japanin kielellä ei ole tunnettuja sukulaiskieliä. Toisen teorian mukaan kuitenkin japanilaisten kielten kielikuntaan kuuluvat myös eteläisten Riukiu-/Ryūkyū-saarten kielet.
- Japaniin mennessä tarvitaan edes japanin kielen alkeiden osaaminen. Kielitaidosta on aina hyötyä!

Helppo, vaikea vai erilainen

- Kolmea kirjoitusmerkistöä: **hiraganaa, katakanaa ja kanji-merkkejä.**
- Moniin muihin kieliin verrattuna japanin äännejärjestelmä on yksinkertainen, eroja suomen ääntämiseen löytyy siinä missä yhtäläisyyksiäkin.
- Suomen tapaan sanavartaloihin liitetään ikään kuin "liimaamalla" erilaisia päätteitä.
- Eri tyylit riippuen kenelle puhutaan: tuttavallinen, kohteliaampi ja kunnioittavan rekisteri.

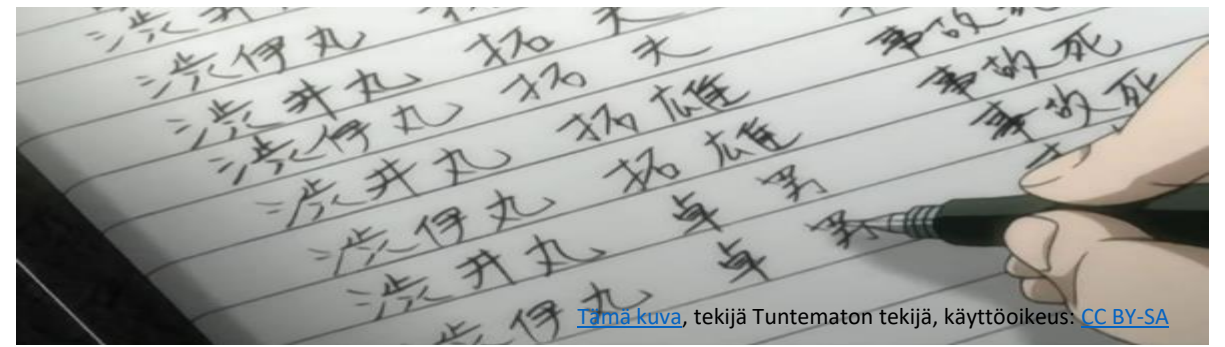

Hymy

Tärkeä ei ole vain se,
mitä sanot,
mutta miten sanot:
hymy, pahoittelu
(sumimasen), kumarrus,
kohteliaisuus, asenne ja
asema.

Merkkijärjestelmä

HIRAGANA

hiragana-merkkejä on käytössä 46

pyöreät ja kaarevat muodot
あ/a

yleensä kotoperäisten sanojen, taivutuspäätteiden sekä partikkelien kirjoittamiseen

kanjien yläpuolelle kyseisen kanjin /sanon lukemisen helpottamiseksi

opiskelu aloitetaan useimmiten hiraganasta

KATAKANA

katakana-merkkejä on käytössä 46

muodoltaan kulmikkaita ja teräviä ja hiraganoihin verrattuna yksinkertaisempia; ア/a.

käytetäänkin yleensä (muiden kuin kiinan kielestä omaksuttujen) lainasanojen ja vierasperäisten nimien kirjoittamiseen.

KANJI

2 136 yleisesti käytettävää kanjia

merkeistä reilu tuhat opetetaan määrättyssä järjestyksessä ala-asteella ja loput sekä erisnimissä käytettäviä kanjeja vapaammin ylemmillä luokka-asteilla.

Kanji-merkit sisältävät merkityksen ja niillä on useita lukutapoja

Käytetään kotoperäisissä ja sinojapanilaisissa sanoissa

Kaikkia kolmea merkistöä käytetään sekaisin

Hiragana

- あ い う え お
- a i u e o
- か き く け こ
- Ka ki ku ke ko
- さ し す せ そ
- Sa shi su se so
- た ち つ て と
- Ta chi tsu te to
- な に ぬ ね の
- Na ni nu ne no
- は ひ ふ へ ほ
- Ha hi hu he ho
- ま み む め も
- Ma mi mu me mo
- や ゆ よ
- Ya yu yo
- ら り る れ ろ
- Ra ri ru re ro
- わ ん
- Wa n

Katakana

- ア イ ウ エ オ
- a i u e o
- カ キ ク ケ コ
- Ka ki ku ke ko
- サ シ ス セ ソ
- Sa shi su se so
- タ チ ツ テ ト
- Ta chi tsu te to
- ナ ニ ヌ ネ ノ
- Na ni nu ne no
- ハ ヒ フ ヘ ホ
- Ha hi hu he ho
- マ ミ ム メ モ
- Ma mi mu me mo
- ヤ ユ ヨ
- Ya yu yo
- ラ リ ル レ ロ
- Ra ri ru re ro
- ワ ン
- Wa n

ÄÄNIJÄRJESTELMÄ

Vokaaleja on vain viisi *a, i, u, e* ja *o* (suomessa 8)
Konsonantteja laskutavasta riippuen 14–21, mikä on suhteellisen vähän.

Vokaaleja on lyhyitä ja pitkiä, kuten myös konsonantteja.

Pituusero on merkitsevä eli se muuttaa sanan merkityksen samaan tapaan kuin suomessa (esim. *kuki* 茎 '(kasvin) varsi' – *kūki* 空気 'ilma'). *tofu* (oikein: *tōfu* 豆腐) ja numeropäättelevä *sudoku* (oikein: *sūdoku* 数独).

Tunnetuin äänne japanissa on ”yksitäryinen *r*”: Usein se kuulostaa suomalaisen korvaan *r*:ltä, mutta joskus myös *l*:ltä tai *d*:ltä.

u ja *a* ääntäminen eroaa suomalaisista vokaaleista. Konsonanttien ääntäminen vaihtelee hieman sen vokaalin mukaan, minkä kanssa ne esiintyvät, ja muutamassa tapauksessa variaatio on niin isoa, että usein variantti lasketaan omaksi konsonantikseen (*h*→*f*, *t*→*ts*, *t*→*tš*, *s*→*š* sekä *d*→*dž* ja *s*→*dž*).

私はフィンランド人です

- *watashi wa finrando-jin desu*
- ”Minä olen suomalainen”.
- 私 *watashi* eli ’minä’ on kirjoitettu kanjilla
- teeman osoittava は *wa*-partikkeli hiraganalla ja
- フィンランド *finrando* ’Suomi’ katakanalla.
- 人 *jin* eli ’ihminen’, tässä tapauksessa vastaamassa suomen kielen päätettä *-lainen* (kuten sanassa *suomalainen*), on kirjoitettu kanjilla.
- です eli lauseen kohteliaassa tyyliässä päättävä kopula *desu* on kirjoitettu hiraganalla.

- 1 = Ichi
- 2 = Ni
- 3 = San
- 4 = Yon
- 5 = Go
- 6 = Roku
- 7 = Nana
- 8 = Hachi
- 9 = Kyuu
- 10 = Juu

Tervehdykset, toivotukset

Kon'nichiwa	Päivää
Hajimemashite	Hauska tutustua
Ohayou gozaimasu	Hyvää huomenta
Konbanwa	Hyvää iltaa
Oyasuminasai	Hyvää yötä
Sayounara	Näkemiin
Mata aimashou	Nähdään taas
Dou itashimashite	You're welcome

Genki desuka?	Mitä kuuluu?
Hai, genki desu	Kiitos, hyvää
Arigatou(gozaimasu)	Kiitos (paljon)
Anata wa?	Entä sinä/te?
Ma-ma- desu	So-so
Totemo genki desu	Oikein hyvää

Esittely

- Hajime-mashite = How do you do?
- Watashi no namae wa~desu = My name is ~
- Yoroshiku onegai shimasu = Nice to meet you
- Kochirakoso = Nice to meet you, too
- (sumimasen)o-namae wa? = Sorry, your name was?
- **Finlando** kara kimashita = I'm from Finland
- Watashi wa **Finlando-jin** desu = I'm a Finn
- Watashi wa **kyoushi** desu = I'm a teacher

[2. Hauska tutustua - Hajimemashite | Kielet | Oppiminen | yle.fi](#)

Opetusmateriaalia

- [Opiskele japania -linkit | \(hanako-network.com\)](http://hanako-network.com)
- [HANAKO \(hanako-jisho.net\)](http://hanako-jisho.net)

Arigatou gozaimashita

- http://www.suomi-japani.net/wordpress/?page_id=2249
Kirjoittajat: Aino Haavisto, Pyry Kontio, Riikka Länsisalmi, Milla Molarius, Saana Santalahti, Jenna Tavasti ja Valtteri Vuorikoski (kurssilla *Advanced Readings in Japanese Language Pedagogy and Linguistics*, Helsingin yliopisto 2016)

Linkkivinkkejä

https://fi.hrvwiki.net/wiki/Bowing_in_Japan

<https://www.japanvault.com/why-do-japanese-people-bow-to-each-other/>

